

Numărul 22 Oradea-mare 28 maiu (10 iunie) 1900 Anul XXXVI.
 Apare duminica. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Nuntă în codru.

Ce măi chiū și chef prin ramuri
 Se 'ncinsese-atunci!
 Numai frați și veri și neamuri
 De-ar fi fost, umpleau o țară!
 Dar așa, că s'adunară
 Și străini din lunci!

De me 'ntrebă, eū nu șciū bine —
 Alții poate șciū —
 Ce să 'ntrebă calici ca mine!
 Șciū că lumea dintr'o dată
 S'a trezit că-ī adunată
 Și c'o duce 'n chiū.

Că 'ntr'o zi, purtând în mână
 Un colac ș-un băț,
 Prepelița cea bătrână
 S'a pornit și 'n deal și 'n vale,
 Și chieamă 'ntelnind pe cale
 Lumea la ospăț.

„Ce-ī tu, soro?“ Ce să fie?
 Nuntă mare 'n crâng!
 N'ai vĕdut tu veselie
 De când ești și porți un nume
 Și-am plecat, trimeasă 'n lume,
 Oaspeții să-ī strîng“.

„Dar, pe mire cum îl chieamă,
 „Cine-ī el, și-al cui?“
 N'audiși de sturz, bag-samă!

Până și 'mpĕratu-l șcie —
 „Și-ī bogat?“ — Ce-ī pe câmpie,
 Tot ce vești, a lui!

Iar mireasa! Din cosiță
 Numai flori ū cad.
 Mierla e. Și e peștiță,
 Și gătită ca o cruce:
 Cisme galbene și-aduce
 Tot din Țarigrad.

„Ei, atunci să șciī, vecino,
 „C'am să viū și eū“.
 „Păi, de bună-seamă, vino!“
 Tot așa, cu voe bună,
 Prepelița tot adună
 Pe nuntași mereū.

Și s'a strins din zare-naltă
 Neamu 'ntr'aripat,
 Și din crâng și de la baltă
 Și din șesuri de prin grâne;
 Ba și vrăbiū măi bătrâne,
 Musafiri din sat.

Până 'n noapte tot veniră
 Și prin crengi aū mas.
 Iar în zori se rĕscoliră,
 Și 'n gorun aveau altarul —
 Ia 'nchinați-mă cu paharul,
 Să-mă măi vie glas.

*Me 'ntrebați de nun? Ei, nunul,
Soare 'ntr'adevăr:
Dumnealui, me rog, păunul!
Nună mare-a fost gaița.
Stete-acasă păunița,
Că-î murise-un văr.*

*„Pop' aveați?” Tu maică sfântă!
Stai să mai vorbești?
Știi pe ciocărlan cum cântă?
Dumnezeu să-î ție firea!
A 'nvățat trei veri psaltirea
La Vlădică sêrbești.*

*Drușce-aveați o coțofană
Și-un cârsteiu bălțat,
Pitpalacul, nene, 'n strană!
Îar cădelnița de aur
O ținea jupânul graur,
Dascălu 'nvățat.*

*Dar să veți! la socrul-mare
Sgomote, din zori —
Pițigoiu 'ntr'una sare,
Steag pe casă Șoimul sue,
Gheunoia bate cuie
Ca s'anine flori.*

*Îar prin cuhniă sfat și vorbă,
Asta s'o vedeți!
Prepețița face ciorbă,
Presurile fac friptură,
Vin sticleții și le-o fură,
Draciți de sticleți!*

*Șoimii repeți scot în ghiare
Carnea din căldări,
Corbul cel cu ciocul tare
Dumicată 'n blide-o lasă,
Cintițoii duc la masă
Rëndul de mîncări.*

*Și cu șorț de jupâneasă
Rëndunele vin
Și deretică prin casă,
Îar pe mese-aștern prosoape
Și dau lavitele-aproape,
Cane-aduc cu vin.*

*Dar te miri tu, prin pahare
Cine le turnă?
Cueul sur, că-î meșter mare
La urat și 'nchinăciune
Și 'nainte-ți șcie spune
Toată soarta ta.*

*Cântă 'n cobz' acum buhaiul
Cel cu gâtul strîmb.
Mierla șueră cu nasul,
Cu cimpoșul cântă cioara,
Pitulicea cu vioara,
Bufnița c'un drîmb.*

*Codobaturi iuți ca focul,
Tot bătînd din coți,
Măturară 'n clipă locul
Și făcur' o bătătură —
Și ce horă mai făcură
Ca la Voevoți!*

*Jucați sêrba porumbei,
Că e jocul lor,
Și-ați luat la joc cârsteii
Pe-o rățușă — vai de mine! —
Grangurul jucă pe vine,
Barza 'ntr'un picior.*

*Numai cioara cu cimpoșul,
Tot isbind cu el,
Se bătea cu pițigoșul,
Îar sitarul dup'o ușă
Se certă c'o găinușă
Pentr'un gândăcel.*

*Vin de-ar fi, că cearta vine,
Alt-fel cum s'o zici?
Să te superi tu, creștine,
Pentru dinții scoși din gură?
Pentr'un ghiont și-o 'mbrâncitură
Cheful să ți-l strici?*

*Și țipați de-avalma 'n ramuri,
Milion de guri!
N'alegeți străini și neamuri,
Și pe plac cântă tot ănsul —
Clocotia de chiu cuprinsul
Veselei păduri.*

*„Tu erai?” Me 'ntrebi ca prostul!
Vorba din bătrâni:
Eu la chef, ca 'n Marte postul.
Și beam vin din coți de-alună,
Și-asvêrliam, de voe-bună,
Cu căciule 'n câni.*

*Ba, și 'n cîur le-aduseți apa,
Ca să fiu în rost,
Lemne le-am tăiat cu sapa —
Și sârind pe-o buturugă,
Am venit la voi în fugă,
Să ve spun ce-a fost!*

Între aur și iubire.

Într-o duminică seara, dl Zavalu, mare proprietar și alegător în colegiul I-iu, fusese adus acasă la oraș într-un cupeu, de la moșia sa Strimba, — lipsit de viață, ținut cu multă anevoință în pozițiune naturală de unul din credincioșii sei argați, care împreună cu vizitiul Gheorghe Gureși, avea de îndeplinit o sarcină pe cât de grea, pe atât de delicată — să ducă pe „bunul lor stăpân“ mort până acasă și să mai poarte cu ei vestea ucigăse, ce putea avea efectul trăznetului, pentru veduva răposatului și fiica sa —

Gheorghe lăsase caii mai domol, pentru că nu îndrăzniă să între în oraș ziua nămiază-mare.

Moș Bucur, cu mâinile cruciș pe piept, își ridică din când în când sprinceana dreaptă din rostu-i și măsură cu adâncă jale figura acea rece, înaintea căreia până eri eră deprins să stea ca un soldat în front, silindu-se să pară mai drept și să nu prindă de veste „coconu“, că el e pe cale de a se încovoia — el, Bucur, care, când intră în curte cu „șoimu“ lui, simțeau împregiurimile.

— Patru-zeci de ani — ce te socoteșei, mare Doamne, l-am slugit cu credință și omenie —

„Asta nu-i puțin — și cum ținea la mine, ce grijă-mi purtă! — Ah, ah, ah, vrăjmașule, nu te-ar mai înghiți pământul — oftă moș Bucur din adâncul inimei, întorcându-și capul pentru cea din urmă oară, în dreptul comunei de unde porniseră cu faptul zilei.

Apoi își șterse cu mâneca cămeșei, ambele părți ale feței sale inundată de lacrimi amare, ce izvoriau din ochii sei miloși fără a le putea oprî cursul.

Din depărtare, când Gheorghe zări luminile aprinse în oraș, făcù un semn din biciu cailor cari, simțind apropierea lor de grajd — se grăbiau de la sine, fără să mai fi fost nevoie de semnul dat de Gheorghe.

Dl Zavalu căduse victima răsunării unui sătean. Acesta îl asasinase mișeleșce pe la spate în pavilionul din curtea conacului, în momentul când își luă obicinuita cafea între orele 2 și 3 după prânz. Când proprietarul simțise printre coaste prima împunșetură, se întoarse spre ucigaș, se luptase cu dânsul apărându-se cu cele din urmă puteri ce-i mai rămăneau, dar neavând la el nici e armă, fu răpus pe loc după a treia lovitură dată în dreptul inimei.

Țăranul, după ce-și vădù victima lipsită de viață, se predete singur străjerilor primăriei, iar mai târziu, înaintea curții cu jurați se justificase, că a răsunat un sat întreg ce se judecă cu proprietarul lor, care prin influința sa le usurpase un drept ce le aparținea din moși strămoși —

Totuș această victimă fusese un excelent părinte, un spirit de elită, care lăsase veduvei și unicei sale fiice Aurora — o avere destul de însemnată.

Aurora, auzind huruitul roatelor în curte, fu cea dintâi, care se grăbi să primească pe tatăl ei.

Ce impresie ciudată nu-i făcù înse, când vădù deschizându-se ușa cupeului din partea opusă, iar din năuntru se dă jos moș Bucur!

Atunci deschizând ușa cealaltă și privind pe tatăl ei înfășurat în bundă, întrebă:

— Doarme tata, moș Bucure?

Gheorghe, în acest moment frecă urechile cailor; de altfel el căută să evite întâlnirea privirilor stăpânelor sale.

Eră greu din cale afară să deschidă gura — să anunțe moartea stăpânului seü, cu atât mai mult amănuntele ei tragice. Voiă ca sarcina aceasta s'o îndeplinească moș Bucur.

Acesta, în întrebarea Aurorei, începù să-și dea cu pumnii în piept și un bocet lung, cum șeicia să bocească moș Bucur pe o ființă iubită, umplù spațiul din curte.

Glasul lui fu ca timbrul unui clopot de aramă, care începuse să tragă de moarte pe-o așa vreme înaintată.

Ecoul acesta dureros străbătù în clipă ca un fulger la urechile dnei Zavalu.

Din pragul treptei celei mai de sus dânsa n'a-udîă decât bocetul lui moș Bucur și eră nedumerită să știe ce e? Dar nesiguranța aceasta nu dură mult, căci ochii ei vădură ceva oribil la lumina felinarului de la scară. Aurora, care la început nu și-a putut da seama, că tatăl ei eră asasinat, îl îmbrățișase cu amândouă mâinile și credându-l indispus, îl trăsese cu toată puterea iubirei sale de fiică, spre sine, dar nefiind în stare să supoarte greutatea cadavrului, se prăbuși cu mort cu tot lângă roatele cupeului.

Acum se vedeau bine pete mari de sânge încheagat pe hănele și cămașa tatălui ei; dar se mai distingea și figura lividă și crispată de durerea celei din urmă împunșeturi simțită de dl Zavalu —

Ca lovită de un trăznet, sêrmana dna Zavalu se năpusti și dânsa asupra grămeții uniforme, căci și Aurora acum părea că nu mai da semne de viață.

Gheorghe, vădend cele ce se petreceau în apropierea lui, lăsă caii cu hamurile pe ei, să se îndrepte singuri spre grajd și veni să dea ajutor femeilor ce leșinase pe cadavrul iubitei lor ființe.

De altă parte, și moș Bucur, vădend cum stău lucrurile, își luă seama, că trebuie să fie mai tare. Apucând de braț când pe una când pe alta, le spu-neau: „fiți înțelepte, fiți inimoase, înaltele mele stăpâne —“

Apoi: „așa a fost să fie, maică mea Hristoase, să-l răpue vrăjmașu, care-și va ispăși păcatul cât o fi în ocnă —“

Dna Zavalu abîă începuse să priceapă înțelesul cuvintelor de jale și încurajare ale moșului Bucur, într'un moment de resemnațiune sublimă, fără a mai căută de la nimeni deslușiri amănunțite, își împreună mâinile, sărută fruntea rece a mortului, apoi făcù să se audă un lung aïurit, care înfioră pe cele doue suflète de la țară.

„Uuuuu — Alexandre, Alexandre, așa trebuie să te primesc în seara aceasta —“ și de aci încolo părù că amori, încând toate suspinele în pept, se sculă, făcù o cruce spre răsărit, și ajutată de cei doi suiră întei mortul în casă, apoi luară pe Aurora, care părea pierdută pentru moment. Prin ce împregiurare această veste sinistră se lățișe cu iuțea fulgerului, în tot orașul? A — de sigur, moș Bucur fusese clopotul vestitor —

Rudele și amicii dlui Zavalu, care aușise nenorocita veste, se grăbiră să condoleze în persoană pe mamă și fiică atât de crud lovite.

În dimineața zilei următoare, Aurora telegrafiasc scurt despre moartea tatălui ei și lui Emil, unicul ei verișor, care studiă la Paris.

(Va urmă.)

PETRU VULCAN.

A L E G O R I A

O cât aş vrea.

*O cât aş vrea, o, cât aş vrea
Să me tubeşci,
Şi de-al meu dor, şi de-al meu foc
Să te 'ncăldeşci.*

*Şi-aş vrea să treci cu pas mai rar
Şi 'ncetişor
Pe lângă noi, şi când me veţi
După pridvor,*

*Să-ţi ved eu chipul adorat
De inger blând
Şi să-mi rămână săptămână
În al meu gând.*

*Şi ochii tei albastri mari
Să fie-ai mei,
Căci mi-se pare, că-s în cer
Privind în ei.*

*Aş vrea, o câte n'aş mai vrea
Şi n'aş dori,
Dar mult me tem, că tu nimic
Nu-î implini.*

*Căci treci în drumul teu grăbit
Neşciutor,
Că eu în urma ta rămân
Arsă de dor.*

ELENA DIN ARDEAL.

Fântâna plângerilor.

Plecând din Turda pe drumul ţerii către Aiud, vei da încurând de o fântână cu valae, pe partea dreaptă a drumului.

Fântâna cu apă bună, recoroasă, binecuvântată de miile de trecători, cari nu trec fără să popăşiască pe colina de lângă fântână, şi fără să bea din coaja de stejar ce-i pusă pe peatra fântânei.

Pe partea stângă a drumului este o pădurice mică de stejar, în care se sfârşeşte drumul lui Traian. Asta pădurice e numită „Pădurea lui Mihaï“.

De-asupra păduricei se ved încă urme de morminte, despre cari badea Găvrilă, cel mai bătrân om din sat, zice că sunt ale soldaţilor lui Mihaï Viteazul căduţi în lupte.

Mai zice apoi că aici şi-a avut viteazul voevod tabăra în ziua acea când a fost ucis mişeleşce de duşmanii nostri de veacuri.

Şi noi credem cu toţii ce zice moş Găvrilă, — ferească Ddeu să nu credem, căci moş Găvrilă multe şcie, şi el le spune bucuros toate, — dar dacă nu-l crezi, — nu face glumă multă, ci te lipeşce cu toiaşul. Apoi se şi supără foc.

Şi cum să nu se şi supere moş Găvrilă, când — auţi păcat, — să cuteze cineva să-i zică — că nu crede; — nu-î crede lui, unui moş bătrân, nins

de ani, care-î mai bătrân decât biserica satului cu popă cu tot.

Apoi noi nu il credem de frica toiaşului doar, nu, — Doamne fereşce — noi il credem de acea că — doară chiar aşă a fost cum zice el.

Cu toate că — de, nici nu me uit eu tocmăi cu ochi buni la acel toiaş de cireş, căci o veche suvenire nu imi permite. — Ce suvenire? — „Simplă dar nu frumoasă“.

Eram anume în reposata în Domnul a mea copilărie — pasionat trăgător de clopote.

Când observam apoi că se ridică vr'un noruşor peste sat, ba mi se năzăriă că miroase a pucioase, îndată imi luam doi trei colegi de — principii, alergam pe întrecute în turnul bisericeii, şi în zélul de a mântui satul, tongăniam până la nemurire din plângetoarele clopote.

Moş Găvrilă eră pe atunci cantor activ, (acum e în pensiune) şi ca atare de regulă ne aşteptă la uşa turnului cu — bâta în mână.

Şi fără să se geneze de sfântul soare, care voios că norii nici nu-au venit incoace, suridea privindu-ne, moş Găvrilă neteşiă grozav de blând pe fiece, aşă pe rând cum eşiam din turn, ca din strungă.

Se înţelege, că eu şi atunci invenşios, lăsam să meargă ceialaltii delieventi dinainte, şi vedând cum stau acşile, aşteptam potolirea furtunei într'un colş a podului bisericeii, şi de regulă scăpam. Adeseori strigaş „trădătorii mei pretini“ că eu sunt încă în turn, inse moş Găvrilă cunoşcându-mi tactica, şi ne putându-se urcă după mine, se prefăcea că nu-î aude şi se depărtă.

Odată inse, după o asemenea furtună spăriată prin tălăngănitul nostru, me uit pe fereastă, şi ved în curtea noastră pe fratele meu care sosise acasă de la învăţătură. Se înţelege că de astă dată eu am fost primul care cu bucurie nepresimţitoare am grăbit să fug acasă, şi săriam trei trepte de odată.

Inse... abia păşii afară, şi furtuna, care atât de mult me pândise, se descărcă cu amëndoue mânilor asupra mea.

Şi atunci mi-a recomandat moş Găvrilă primadată toiaşul seş. De atunci nu am mai avut relaşuni cu fatalul toiaş, decât între impregiurări pacinice.

Şi m'am dus inaintea fratelui meu plângând şi supărat.

Acum ved că n'am avut de ce să me supăr, căci drept vorbind, moş Găvrilă bătuse cu acel toiaş pentru clopote cel puşin doue generaşuni, începând de la tatăl meu, până la nepoşii moşului.

Şi nici de fratele meu nu mi-ar fi fost ruşineo dacă şcieam atunci că şi el cunoşcee aceste scene din praxă casnică şi bine simşită.

Ci moş Găvrilă şciea să fie şi bun. El adeseori viniă în mijlocul nostru şi dacă il rugam, el ne povestiă bucuros lucruri frumoase, de cari numai el şcie.

„Aţi vrea să şciţi de ce se numeşce fântâna din drumul ţerii fântâna plângerilor?“ — începea el povestirea.

— „A fost dară pe atunci larmă mare pe aici, toată ziua bătae crâncenă, şi într'una spulberă Mihaï la duşmani şi ei într'una se înmulşiau, când odată apoi, vedând că nu birue cu Mihaï, s'au hotărit să-l omoare.

„Şi l-au şi omorit, odată când au trimis duşmanii solie la el, şi pe când el ascultă ce veste îi aduc, unul a venit pe la spate, şi l-a străpuns cu pumna-

lul, iar sërmanul Voevod muri în brațele căpitaniilor seî“.

Și să me credeți că așa a fost, căci moș Găvrilă mi-a spus-o și de 10 ori, și totdeauna într'o formă mi-a spus-o; apoi când ne spunea că l-au omorît pe Mihaî, ochii lui lăcrămau, și n'ar plânge el doară dacă ar fi minciună.

„Și ce-a fost după aceea, moș Găvrilă?“

—„Hei dragii moșului, mâncă-v'ar moșul, nu-mai cât n'are dinți — a fost că, l-au luat căpitaniii și l-au dus la fântâna cea de lângă drumul țerii, și i-au spălat ranele de sânge, l-au îmbrăcat în julgiu, apoi l-au pus într'un sicriu, i-au aprins lumină la cap, ca buni creștini, și inconșturând mortul, l-au plâns o zi și o noapte întreagă, acolo la marginea fântânei. Au chemat apoi popi de i-au făcut prohodul, după aceea tot bocindu-l l-au dus în țară, ca să nu-l îngroape între străini.

„Muerile și oamenii din giur, într'una eșiau afară la fântâna asta, și-l bociau și descântau pe Viteazul Voevod, că mult bine făcuse el cu sërmanul popor.

„De atunci apoi, fiind că aici l-au plâns pe Mihaî Viteazul căpitaniii seî, i-au zis fântânei din drumul țerii „Fântâna plângerilor“, iar ungurii îi zic „Sóhaj kut“.—

Moș Găvrilă multe ne povestia. Când ne spunea de „Fântâna plângerilor“, vocea lui eră plină de adevărată durere.

Ce inimă nobilă avea acest înalbit bătrân. De câte-ori trec pe la astă fântână, totdeauna îmi vine în minte moș Găvrilă și narațiunea lui.

Azi doar șopotul apei de-l măi plânge, iar Românul de pe aici, aușind de această întâmplare, își pleacă capul trist și cine știe ce gândeșce!

Sibiî, 1899.

V. E. M.

Cugetări.

În ziua de azi oamenii de inimă sunt cei măi nefericiți.

*

Dacă ești gelos de nevasta ta, fă-o să creadă că ești înamorat de prietena sa.

*

Omul care atrage atențiunea asupra cuvintelor de spirit, e un sărac care își sună gologanii.

*

Incendiul, inundația și femeia rea sunt trei rele contra cărora omul cu greu poate luptă.

*

Dacă haîna săracului are găuri, aceea a bogatului are pete.

*

Nu poate există prietenie adevărată fără stimă și încredere reciprocă.

*

Opiniunea publică este judecătorul suprem care te ridică sau te coboară.

*

Un suflet nesimțitor este un pian fără sunet!

*

Mânilor albe le plac mânilor altora.

*

Prefăcătoria e arma ministrului.

Ghicitori.

1.

Am un boû bălan,
Frumos și nădrăvan,
Pașce pe munte de ciolan.

Briciul.

2.

Am o găscă pe apă
Și cu fulgii 'n pădure.

Corabia.

3.

Vântul o duce, vântul o opreșce,
Și drumul își găseșce.

Corabia.

4.

O casă mare,
Umblă călare.

Corabia.

5.

Am o vacă grasă,
Cu buricu 'n spate.

Balerca.

6.

Scurt și mic,
Dar voinic,
Cum te atinge,
De moarte-ți plânge.

Pistolul.

7.

Casă mare frumoasă,
Dar cam friguroasă.

Pădurea.

8.

Am o vacă și o duc de coadă la apă.
Cofa.

(Aușite de la Ilie Roșu din Oglinđi, (Neamțu.)

9.

Am un moș moșneguț,
Tare mic, mititel
Și 'ngrădeșce frumușel.

Acul.

10.

Huș, huș prin păiuș,
Țac, tac prin copac.

Coasa.

11.

Am un boû boûț,
Cu plugu nou nouț.

Puful în găoace.

12.

Cinel, cinel,
Bărbații o iubes,
Femeile o urese.

Femeia.

Culese de la Irina Cioban din Slobozia, (Neamțu.)

CHRISTIAN N. ȚAPU.

Tinër-bêtrân

Bêtrân-tinër.

Avut-am și eu odată 18 ani. Și nu me mândriram de ei, cum nici a tăzi nu me fălescă că am 65.

Dar ceea ce vreau să vă spun e că — soartă ciudată — la 18 ani îmi ziceau „tinër-bêtrân“ pe când acum la 65 ani „bêtrân-tinër“. Asemenea antinomie de calificative nu o pot explica decât deschidând pentru cititor o ferestruică, ca prin ea să vadă un colțisor din viața mea. Nu ve temeți, nu ve voiți face confesiuni la la Jean Jacques Rousseau.

La vârsta de 18 ani pentru ca să pot să me întrețin la școală, dădeam lecțiuni particulare, plătite de la doi *irmilici* (a câte 14 lei vechi unul). Nevindu-se până atunci nici un om fenomenal, care să me arate lumii că nu știu grecește, latinește și nemțește, faima mea de dascăl crescînd până la așa grad, că începui a dobândi lecții particulare plătite cu suma colosală de doi și trei galbeni.

Dar ceva și mai minunat: eu băețan de 18 ani ajunseseu dascăl preferit de directoarele de pensionate de fete.

Să ve deslușesc prin ce împregiurări isbutii să-mi deschid calea prin pensionate de fete.

Carierea mea de dascăl o începusem învățând limba franceză pe o germană, văduvioară *sur le retour de l'âge*. Eu n'am isbutit — cu toate metoadele mele de atunci — s'o învăț a distinge la pronunțare pe *d* din *t*, dar nici ea nu isbutii să me învețe — cartea ce știea.

— Prea cuminte băiat! zicea madame X... despre mine către cunoscutele ei. — Ba, mi-o spunea une-orî și mie, dar când mie mi-o spunea aceste vorbe de laudă, răsunau ca o imputare, ca o probozală.

— Cuminte tinër! zicea despre mine și Madame Stark, nevasta unui profesor de limba germană, cu care legasem cunoștință într'o casă boerească unde și el și eu dădeam lecții la o droaie de neastempărați. Amicul Stark, mare amator de kvargel și bere, me găzdui la el acasă cu condițiune să învăț franțuzește pe *Lischen*, nevasta lui. Nota particulară a amicului Stark: nu găsiă bună nici o gramată germană tipărită și predă lecție după un manuscris propriu, ce de sigur eră prost, dar pe care el îl declară cu sinceră opiniune „cea mai bună gramatică, după cele mai noue metoade“. Bune „*melspeizuri*“ făcea madame Stark, dar ori cât apel făcu la „*metoadele cele mai noue europenești*“ nu isbutii s'o fac să nu confunde la rostire „*mon balai*“ cu „*mon palais*“. Ceea ce n'o împedica să-mi răspândeasă faima că sunt: *prea cuminte tinër!*...

Prea cuminte! în sus, prea cuminte în jos!... mi se duse buhul din casele de pe unde dădeam lecțiuni până la pensioanele de fete. Într'o bună dimineață me găsi angajat profesor de limba româ-

nească la pensionul de domnișoare al doamnei Gr. I.

— Ai luat un profesor cam tinër, zise într'o zi doamnei Gr. I. tatăl uneia din eleve.

— A! Domnule, respunse directoarea, e un „tinër-bêtrân!“ E foarte cuminte!

De atunci diavolițele de fete șoptiau între ele, când veniau la clasă: tinër-bêtrân! — Ba scrieau pe tabla neagră și pe caetele în care-mi prezentau „*devoarele*“ ce le dădeam de făcut, aceste vorbe: „tinër-bêtrân!“ ca o mustrare vecinică.

— Bună ziua! ori bună seara tinër-bêtrân!

— Poftim leafa dtale trei galbeni, tinër-bêtrân, imi zicea rîdînd și însuș dl Gr. I. bărbatul directoarei pensionatului.

Aceste vorbe me urmăreau ca... mania pe un maniac, care exprimă „opiniuni sincere“ declarînd că el este Dumnezeuul înțelepciunii, că de la el purcede duhul sfânt, că el a aprins soarele pe cerul României!

Și până târziu în viața mea am ramas: tinër-bêtrân.

Ca să scap de acest poșos am făcut năsdravăni — Geaba! —

II

Ba nu geaba!

M'am trezit de la o vreme evalueat într'o gazetă oare-care: „*Bêtrân-tinër*“.

Socotit-am în prima dată când me vedui așa evalueat că eră o greșală de tipar, că adevăratele culesese zețarul anapoda cele două vorbe.

O oglindă care întemplător eră în fața mea imi zise, obrasnică ca un critic inconștient: nu te vești, domnule? ești bêtrân, ai 50 de ani!

Și d'atunci, de sunt acum 15 ani, zi după zi me convinsei că oglinda nu minția.

Decât doar ca răsplătire pentru că lumea imi zicea la 18 ani: tinër-bêtrân, acum gazetele au introdus, vorbind despre mine, eliseul: *bêtrân-tinër*.

Bêtrân, da! tinër? —

Dacă a fi tinër însemnează a fi sceptic, cosmopolit, rece și indiferent la ori-ce făptuire care nu servă plăcerii și mulțămirii mele, precum ved că sunt cei mai mulți din tinerii de astăzi, nu, nu sunt tinër ci bêtrân, gârbov!

Dacă a fi tinër însemnează a fi insolent cu cei bêtrâni, uitător și disprețuitor al muncii generațiilor din urmă, scutiți-me, iubiți gazetari, de batjocura nemeritată că sunt tinër!

Dacă a fi tinër însemnează a fi obligat să-ți calomniezi țara, să arăți străinilor că e o țară de nemernici și că în ea nu există nimic bun, nu, nu me mai înjurați cu epitetul de tinër. Bêtrân-gârbov voiți să fiu, căutînd să seamăn cât de puțin acelor bêtrâni va! dispăruți dintre noi, care viața lor întreagă au muncit pentru ca să facă stimată și respectată de lume țara și națiunea lor.

Dacă a fi tinër însemnează a șei întrebuiță *metoadele noue* de a calomniă și de a insultă, lăsați-me să rămăi ceea ce sunt: ghiujul bêtrân.

V. A. URECHIĂ

Tinêrul (declarînd amor): Domnișoară, sunt sclavul dtale.

Domnișoara: Așă? Atunci consideră-te ca eliberat.

LITERATURĂ.

Anuarul Societății pentru fond de teatru român.

Am primit, în momentul de a pune foaia noastră sub tipar, „Anuarul III al Societății pentru crearea unui fond de teatru român pe anii 1899—1900. Brașov, tipografia Ciureu et Comp. 1900“. Societatea pentru crearea unui fond de teatru român a luat în anii din urmă un avânt, care a atras interesarea tuturor cercurilor noastre culturale. Aceasta se manifestează în deosebi prin adunările sale generale, care au devenit niște adevărate serbări naționale. Anuarul acesta ne dă seamă despre una din cele mai reușite adunări ale Societății, despre succesul strălucitei adunări din vara trecută la Seliște, care va rămâne pururea în memoria tuturor cari au participat la ea. Avem înaintea noastră discursul de deschidere al președintelui Iosif Vulcan; amintirile „Din juneata lui Eminescu“, de dl Nicolau Petra-Petrescu, lucrare citită în adunarea din Seliște; Raportul comitetului și al casarului, precum și procesele verbale ale adunării; voci de presă; comitetul Societății, lista membrilor. Se continuă seria de biografii ale membrilor fondatori cu: arhiepiscopul și mitropolitul dr. Victor Mihályi, dr. Ioan Rațiu, Eugeniu de Moesonyi, dr. Iosif Gall, David P. Simon, Trifon Miclea, Basiliu Pop Hârșianu, dr. Iuliu cav. de Pușcariu, Iosif Pop de Somcuta-mare, Constantin Stezar, George Dănilă, Lazar Baldi. Un capitol deosebit relatează despre stabilirea unei relațiuni mai strinse a Societății cu Asociațiunea, publicând și salutul ce președintele Iosif Vulcan a rostit în numele Societății în adunarea din Deva a Asociațiunii. Dl dr. Ioan Turcu prezintă istoricul societății române de diletanți „Progresul“ din Făgăraș. Este de deosebită importanță raportul dlui Vasile Goldiș despre „Mișcarea teatrală la noi în anul 1899“ în care a adunat cu o minuțioasă sîrguință tot ce s'a petrecut la noi anul trecut pe terenul acesta. Vom reproduce în nr. viitor aceasta prețioasă lucrare; deocamdată anticipăm următoarele date: S'au dat 73 de reprezentațiuni, în cari s'au jucat 61 de piese; piese de Vasile Alexandri au fost jucate de 25 de ori, de Iosif Vulcan de 24 ori, apoi urmează Const. Negruzzi cu de 6 ori. Autorii au fost cu toții 23, dintre cari 16 români și 7 străini; piese originale 47, streine 10. Aproape jumătate din reprezentațiuni s'au dat de țărani, meseriașii au aranjat 9, tinerimea studioasă 8, reuniunile de cântări și musică 4, diletanții din pătura mai cultă 13. În 1899 s'au dat aproape încă odată atâtea reprezentațiuni ca în 1898. Încheiând aceasta schițare, constatăm cu plăcere că membrii Societății pentru fond de teatru român, cari primesc anuarul acesta gratuit, vor avea o lectură foarte interesantă și instructivă.

Marele premiū Năsturel-Herescu, de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 a Academiei Române unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 ianuarie 1897 până la 31 octombrie 1900. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiū este până la 31 octombrie 1900. În privința Premiului Năsturel-Herescu se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu: „În tot anul Societatea Academică Română va avea a premiā, din veniturile fondului

Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; înse aceste premiū vor fi de doue specii: 1. În trei ani consecutivi, de-arēndul, se va decerne câte un premiū de patru mii lei noi, No. 4.000 l. n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat. 2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiū fix de doue-spre zece mii lei noi, No. 12.000 l. n., carele se va numi „Marele Premiū Năsturel“, opere care va fi judecată ca publicațiunea de căpătenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiū nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'ensul valoarea premiului precedent. Operele, ce se vor recompensă cu această a doua serie de premiū, vor tractă cu preferință despre materiile următoare: *a*, Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române; *b*, Scrieri de religiunea ortodoxă, de morală practică și de filosofie; *c*, Scrieri de științe politice și de economie socială; *d*, Tractate originale despre științele exacte; *e*, Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și geografie în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite; *f*, Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins; *g*, Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adevă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele; *h*, Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adevă relative la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura, și chiar opere musicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va pute aprecia atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte; *i* Scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase, — mai ales subiecte naționale, — și ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă aș dori să se acorde „Marele Premiū Năsturel“, când vor fi judecate ca avēnd un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naționale.“ La acestea se mai adaug următoarele dispozițiuni luate de Societatea Academică la 2 și 7 septembrie 1876: 1. La concurs se pot prezenta și opuri preînnoite în nouă edițiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului, însă numai de autori în viețā. 2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi străine sânt excluse de la concurs; se va face înse excepțiune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari; *a*, sau prin dificultățile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesce vor constitui adevărate opuri literare ale limbii române; *b*, sau prin anexarea de elucidări și de note științifice cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română. 3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei, nu pot intrā la concurs pentru premiile Năsturel din seria B. 4. Premiile Năsturel din seria B se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci și părții unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune înse ca această

parte să fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple făscioare (minimum 400 pag. format în-8° garmond). 5. Premiarea unei părți a unui op la un concurs anual nu împiedică premiarea unei alte părți a aceluiași op la un concurs posterior. 6. Opurile anonime și pseudonime vor putea fi admise la concursul cărților tipărite, iar autorii lor, spre a primi premiile acordate, vor trebui să justifice proprietatea lor.

Buna Chiverniseală. Dl Teodor V. Păcățian, care a tradus mai multe lucrări de știință politică, a scos de curând la lumină în Sibiiu o broșură intitulată: „Buna Chiverniseală“ carte pentru toți, întocmită după ideile lui Sam. Smilet, care e foarte potrivită pentru starea noastră de renaștere. Lucrarea cuprinde următoarele: Munca și sirguința, Obiecința de a chivernisi, Lipsa de îngrijire, Buna rânduială, Chiverniseala, Regulele chiverniselei. De vânzare în Sibiiu la societatea „Tipografia“.

O carte de școală. A eșit de sub tipar: „Geografie pentru școalele populare, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ. Partea a doua. Pentru clasele V și VI. De Vasilie Goldiș profesor gimnasial. Cu numeroase ilustrațiuni și harte. Editura librăriei Ciureu, Brassó. 1900.“

Robinson în nouă traducere românească. A apărut la București în editura librăriei H. Steimberg, „Robinson Crusoe“ roman de Daniel de Foe, tradus de dl Radu D. Rosetti.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru la Abrud. Primim informațiunea, că Societatea pentru crearea unui fond de teatru român, care își va ține adunarea generală în luna viitoare la Abrud, este așteptată acolo cu multă însuflețire. Toți emulează spre a face Societății o primire frumoasă și să contribuie la succesul adunării.

Dșoara Agata Bârsescu în Dobrogea. Dșoara Agata Bârsescu a întreprins un turneu de reprezentații teatrale în Dobrogea, secondata de artiștii teatrului din Iași. Prima reprezentație s'a dat în Constanța în seara de 17/30 maiu începându-se cu „Magda“, la 18/31 maiu s'a dat „Sapho“. Cu aceasta ocazie, precum ni se știe, i s'a făcut mari ovații. Dl Petru Vulcan i-a dedicat un sonet-acrostih, pe care i l-a recitat pe scenă și s'a împărțit publicului în foi volante. I s'a oferit o prea frumoasă coroană și doi porumbei albi împodobiți cu panglică purtând cu ei două exemplare din sonet imprimat pe batiste albe de mătăș. Trăsura artistei, după reprezentație, a fost condusă de public la otelul Terasa, unde a stat în gazdă. Din Constanța a plecat la Tulcea și de acolo are să meargă la Sulina.

MUSICĂ.

Reuniunea sodalilor români din Sibiiu va aranja duminică, în prima zi de Rusaliu, o convenire socială, cu cântări și joc, în pavilionul din Hermansgarten. Program: 1. „Ce faci Ioană?“ cor mixt de Dima. 2. „El R'baa“, cor bărbătesc de E. Mandy-

cewschi, cu solo de tenor, executat de dl Nicolai Ișan. 3. a, „Grădina părintească“, cor de dame de G. Stefanescu; b, „Duminica cea mare“, cor de dame de G. Kiriak. 4. „Nu-i dreptate“, cor mixt de G. Dima. 5. „Cântec de primăvară“, cor mixt de C. G. Porumbescu. În pauză se vor executa jocurile Călușerul și Bătuta. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului veduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiiu.

Concert în Gavoșdia. Reuniunea de cetire și cântări din Gavoșdia aranjează în duminica Rusaliilor concert popular și dans. Program: 1. „Motto“ cor mixt. „Răsai lună“ cor mixt de G. Musicescu. 2. „Tot ț-am zis“ cor bărb. de T. Popoviciu. 3. „Serenadă“ cor bărbătesc de I. Vidu. 4. „Păcurarul“ monolog predat de Lazar Blidariu. 5. „Bobocel și inele“ cor bărb. de I. Vidu. 6. „Oșteanul român“ cor mixt de G. Musicescu. 7. „Ileana“ cor mixt de G. Musicescu. Urmează joc.

Concert în Criștior. Corul bisericesc din Criștior (lângă Brad), aranjează a doua zi de Rusaliu (11 iunie n.) concert în sala ospetăriei lui Foltin Opișă, în favorul fondului său.

SCULPTURĂ.

Bustul lui L. Catargiu. Dl Oscar Spete, cunoscutul sculptor, a terminat bustul regretatului Lascar Catargiu, care i-a fost comandat de M. S. regele. Bustul, foarte bine reușit, este o adevărată operă de artă. Acest frumos bust va fi așezat în sala tronului din palatul regal.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Directorul fundațiunii Șuluțiane este convocat la Blaș pe astăzi, 8 iunie n., iar senatul administrativ al aceleia pe mâine sâmbătă la 9 iunie n. Ședințele se vor ține sub presiul în. Pr. SSale părintelui mitropolit dr. Victor Mihályi. Administratorul fundațiunii, canonicul capitular dr. Vasile Hossu, va raporta despre starea fundațiunii și totodată va prezintă bugetul pe anul 1901. Advocatul archidieceșan, dl dr. Iuliu Maniu, va face raport despre cauzele juridice și despre procesele privitoare la fundațiune. În sfârșit comisiunea cenzurătoare permanentă de 3 persoane (prepositul I. M. Moldovan, directorul financiar George Pop și inspectorul școlar r. în retragere Iuliu Bardosy) va raporta despre revisiunea socotelilor din 1899 și despre scontrarea casei fundaționale. Membrii ordinari ai directoriului, afară de canonic, sunt dñii: Dr. Ioan Rațiu avocat și Iosif St. Șuluțiu jude reg. de tribunal în retragere din Sibiiu, Leontin Pop jude r. de tribunal în retragere din Cluș, Iosif Pop jude de Curie din Budapesta, Iuliu Bardosy inspector r. școl. în retragere din Sibiiu, Ioan Mezey jude de Curie din Budapesta, George Pop director financiar din Nyiregyháza, Al. Onaci jude de Curie din Budapesta și Vasile Hossu jude de tablă din Cluș. — Membri suplenți sunt: Vasiliu P. Hărășanu adv. Sibiiu și dr. Al. Pop medic archidieceșan din Blaș.

Instalarea vicarului Mangra. Drept întregire și rectificare a notiței noastre, publicată sub titlul acesta

în nr. trecut, reproducem din „Tribuna Poporului“, că festivitățile de instalare nu se fac acum, ci Pr. S. Sa episcopul Goldiș, care petrece acum în Rontău, va servi la Rusalii în biserica din Oradea-mare, asistat de noul vicar dl Mangra și de P. C. Sa protosinectul Ioan Pap. Lună va servi în biserica din Rontău. La ambele aceste ocazii va cânta corul seminarial din Arad condus de dl profesor Trif Lugojan. Marți se va ține apoi consistorul plenar al Orădii-mari, sub președinția P. S. Sale episcopului, când după obișnuitele formalități, P. S. Sa episcopul va da noului său locțiitor în primire conducerea consistorului. Tot cu acest privilegiu se va depune jurământul, iar noii asessori vor intra în funcțiune.

Institutul Pavelian de fetițe din Beins. Examele, cu finea anului școlar curent, se vor ține astfel: În 12 iunie (marți) de la 8—12 clasa IV civilă din toate studiile ordinare. În 13 iunie (miercuri) de la 8—12 clasa III civilă din toate studiile ordinare. În 14 iunie (joi) de la 2—4 muzica vocală și instrumentală și limba franceză. De la 5—7 gimnastica cu toate elevele claselor. În 15 iunie (vineri) de la 8—12 clasa II civilă din toate studiile. De la 3—5 conversație: română, maghiară, germană. În 16 iunie (sâmbătă) de la 8—12 clasa I civilă din toate studiile. În 17 iunie (duminică) la 8 ore dimineața Sfânta liturgie solemnă „Te Deum“, citirea clasificărilor, împărțirea premiilor. De la 4—6 examenul festiv. Expoziția lucrurilor de mână a elevelor e deschisă pe tot decursul examenelor în sala de sub nr. 20 a institutului.

O serbare școlară la Ateneul din București. Într-una din săptămânile trecute elevii liceului Traian din Turnu-Severin au ținut în sala Ateneului din București o frumoasă serbare școlară, sub conducerea directorului Teodor Costescu și a celorlalți profesori. Au asistat regele și regina, principesa Maria cu toată suita. Au fost în deosebi interesante exercițiile militare, precum și dansurile populare. În ziua următoare s'a oferit elevilor în grădina Palatului o gustare. Înainte d'a trece la gustare, elevii au defilat pe dinaintea Majestaților Lor, având în rândurile lor pe principele Carol. Directorul și profesorii au luat ceaiul la masa regală. Micul principe Carol a fost numit comandant al trupei formate de elevii aceluși liceu.

O serbare școlară românească în Macedonia. Din Bitolia se scrie ziarului „Timpul.“ În ziua de 10/23 maiu s'a ținut o ședință literară în sala liceului român din localitate. Au luat parte mai mulți membri ai societății române cu soțiile lor. Între altele s'au citit bucăți alese din autori români. Elevul Manolescu a declamat cu succes din poeziile dlui Vlahuță. Producțiunile corului liceului au impresionat în mod plăcut întreaga asistență. Dl I. Nicolescu, talentatul maestru de canto, a cules multe aplauze și felicitările tuturor pentru faptul că în așa scurt interval de la venirea sa a putut să formeze un cor care face onoare liceului. La violină s'a distins elevul din clasa I liceală Mihail Maimuca, care a cântat duete acompaniat cu violoncelul de maestrul de muzică instrumentală.

Adunare de învățători în Pleșcuța. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din despărțământul propopesc Halmagiu își va ține adunarea generală în comuna Pleșcuța la 4/17 iunie sub preșidiul dlui Mihail Vidu, secretar dl Petru Magier. Între altele se

va discuta și propunerea dlui Elie Trăila privitoare la simplificarea grafiei și ortografiei române, cuprinsă în lucrarea sa publicată sub acest titlu.

Prima filială a reuniunii învățătoresci gr. cat. Mariana va ține adunarea sa anuală în 17 iunie n. în comuna Parva sub preșidiul dlui Ignățiu Seni, secretar dl Macedon Linul. Învățătorul George Ciocârla va face o prelegere practică; învățătorii I. St. Pavelea și George Ciocârla vor ceti lucrări.

Rutenisarea școalelor românești din Bucovina. „Czernovitzer Zeitung“ anunță eliminarea limbii române din școala satului curat românesc Oprișeni și din școala comunei mixte Tărășeni, în care sunt 134 școlari români și 145 ruteni.

C E N O U.

Hymen. Dl dr. Alexiu Bogdan, vicenotar la tribunalul r. din Bistrița, s'a cununat cu dșoara Octavia Barițiu la 4 iunie n. în Năsăud. — Dl Gavrila Lagy și dșoara Elisabeta Ivanette se vor cunună în Câmpeni la 11 iunie n. — Dl Alesandru Pop, învățător în Săleud, s'a cununat cu dșoara Ana Nistor în Chimintelnicul-de Câmpie.

Despărțemintele Asociațiunii. *Despărțământul Timișorii* este convocat de către directorul său dl avocat Emanuil Ungurianu, la adunare generală pe 11 iunie n. în Ciocova. — *Despărțământul Sibiiului* va ține adunarea sa generală în comuna Boița, a doua zi de Rusalii, sub preșidiul dlui Ioan Papiu, secretar dl Nicolae Vătășan. — *Un nou despărțământ* are să se înființeze pentru Românii din Treiseaune și Ciuc; adunarea constituitoare s'a convocat de către delegatul comitetului Asociațiunii, dl profesor Nicolae Bogdan din Brașov, la Covasna, pe a treia zi de Rusalii.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu este convocată în adunare generală de către presidenta dna Maria Cosma și secretarul dl dr. Beu la 17 iunie n. la orele 11 înainte de miezăzi în localul casinei române.

Advocați noi. Dl dr. Nicolae Mănoiu, care a făcut de curând censură de avocat, ș-a deschis cancelăria în Brașov. — Dl dr. Liviu Tamășdon, a cărui censurare o anunțarăm, ș-a deschis cancelăria în Arad. — Dl dr. Alexandru Străvoiu din Brașov, fiul fostului președinte al eforiei școlare gr. or. de acolo, a făcut de curând în Budapeșta censură de avocat.

Numiri. Dl Semproniu Muntean, fost practicant la tribunalul din Alba-Iulia, s'a numit vice-notar la acelaș tribunal. — Dl Nicolae Pop, practicant la tribunalul din Sibiiu, a fost numit vice-notar la judecătoria din Alba-Iulia.

Societatea „Transilvania“ din București, în adunarea sa generală din urmă, a primit abdicerea din postul de cassar a dlui Al. Lupașcu, care a servit cu devotament 32 de ani fără leafă și totodată l-a proclamat președinte de onoare. Comitetul s'a constituit astfel: Președinte: G. Misail; vicepreședinti: A. Laurian și V. Măndreanu; secretar: D. Rațiu; membri: Manliu, Clinciu, Popa, Hențescu, Otescu și Gârboviceanu; cassar: V. Orghidan. Societatea „Transilvania“ are un fond de 221.000 lei scrisuri fonciare urbane cinci la sută și dă în fiecare an peste 10.000 lei ajutoare la elevii săraci ai școalelor de meserii și studenților din Transilvania.

Avansări la justiție. Sunt avansați la clasa 1 a rang. IX de salar: Dumitru Truța, subjude cercual în Vêrșet, Aurel Radu și Ilie Cismaș, subj. cerc. în Vinga; la clasa 2. acelaș rang: juđii cercuali Emil Petrovici (Alibunari), Alexandru Tripon (Caransebeș), Dr. Stefan Muntean (Biserica-albă), Dr. Nicolae Cocron (Beicăherez) și Octavian Putici (Recaș); la cl. 1 rang. XI Octavian Popescu, vicenotar la judecătoria cercuală din Făget.

România la expoziția din Paris. Despre pavilionul României cetim în ziare următoarele: „Plecând de la puntea Alma spre puntea Invaliđilor, pavilionul României e cel dinteu ce se întelneșce în strada Națiunilor, în dosul palaturilor ridicate pe marginea Senei. Arhitectul acestui edificiu este dl Formigé, care la expoziția din 1889 construisse palatul Artelor-Frumoase și al Artelor liberale. Tipurile de arhitectură română din veacul XVI și XVII, care au contribuit mai mult la inspirarea autorului acestui palat, sânt biserica din Argeș, biserica Trei-Ierarchi din Iași și cea din Horez, cari sânt manifestările cele mai originale ale artei bizantine. Astfel, hala centrală a pavilionului român reproduce pronaosul monastirei din Horez. În această hală, surmontată de o cupolă de 30 metri înălțime, este amenajată o scară care conduce la galeriile primului etagiu, care se termină pin doue elegante pavilioane cu câte un turnuleț, a căru formă e împrumutată de la catedrala din Argeș. Pe fațade sânt reproduse diverse motive inspirate de arhitectura și decorația monumentelor religioase din România. Poarta principală nu e alt-ceva decât intrarea bisericei din Horez. Ferestrele imitează pe ale bisericei Stavropoleos, colonadele extremităților țin și de pronaosul din Horez și de acela din Argeș; în fine, pe fațada principală arcul de mare timpan, a căru curbă e de un efect puternic, a fost împrumutat de la biserica din Argeș și îmbogățit cu cornișele cu console ale bisericei Trei-Ierarchi din Iași, care a procurat și desenul frisei care formează o bogată centură a întregului monument“.

Invențiunile unui inginer român. Un inginer de la căile ferate române, anume G. Popescu, a inventat o incuietoare pentru casse, cu totul nouă, care nu mai poate fi deschisă de nimeni. Orice chee falsă este aruncată de un resort mecanic la un metru distanță. Invențiunea a fost cercetată la Berlin, Londra și Paris. Un exemplar se află deus la expoziția din Paris, iar altul va fi prezentat zilele acestea M. S. Regelui Carol. Acest domn inginer a mai inventat și un aparat, care pus în legătură cu firele telegrafice, poate înscrie toate telegramele, ce trec prin acele figuri.

„**Poporul**“, institut de credit și economii, societate pe acți în Lugos, și-a început activitatea în 1 iunie.

† **Dionisiu Vajda-Voevod** de Gârbou, mare proprietar, virilist al comitatului Solnoc-Dobâca, membru în comitetul partidului național, membru pe viață al Asociațiunii pentru literatura și cultura română, președinte al direcțiunii institutului de credit și economii „Someșana“ din Deș, unul din fruntașii noștri din Transilvania, a încetat din viață în Olpret, la 5 iunie, în etate de 61 ani, la câteva zile după moartea fratelui se, despre care raportăm mai la vale.

Îl jelesc fii: dr. Alexandru Vajda-Voevod și dr. Ioan Vajda-Voevod; nepoata Viorica Vajda-Voevod și soțul dr. Teodor Mihali avocat în Deș.

Au mai murit: *Alexandru Comanescu*, jude de tablă în pensie, la Cluș, în 5 iunie n., în etate de 58 ani, jelit de soția Elena n. Macedonfi, de sora Ana și de fratele Octavian; — *Ioan Vajda-Voevod sen.* de Gârbou, mare proprietar și virilist al comitatului Solnoc-Dobâca, la Olpret, în 1 iunie st. n., în etate de 63 ani; — *Teodor Bondriș*, subjude reg. în Baia-de-Criș, la 28 maiu, în etate de 41 ani; — *dr. Nerva O. V. Moldovan*, medic de cerc în Săvădisla, la Cluș, în 31 maiu n., lăsând în doliu profund pe soția Olimpia n. Vlăduțiu și o fiică; — *Petru Suciu*, protopretor în Iara-de-jos, în 1 iunie n., având 60 de ani; — *Ved. Ioana Monda* n. Orban, la Borgo-Bistrița, în 5 iunie, în etate de 80 ani, jelită de fii Iacob Monda învățător pensionat, Simeon Monda protopresbiter, dr. Andrei Monda medic și de alți numeroși consăngenii.

DIN LUME.

Omul cel mai bătrân din lume El se numeșce Noah Raby și trăeșce într'un spital la Stilton (Statele-Unite), unde și-a celebrat în ziua de 1 aprilie st. n. a 127-a aniversare a nașcerii sale. La această vêrstă el și-a păstrat memoria întreagă, toată luciditatea sa de spirit și elasticitatea regulată a muschilor se. Câteva afecțiuni ale pielii și câteva dureri de cap, constituiesc toate bolile de cari el e atins din când în când. Metoada pe care el a urmat-o spre a trăi așa de mult, e din cele mai simple. El se scoală ca toți ceilalți din spital, foarte de vreme, se îmbracă singur, își aranjează patul și se duce la masă. De obicei, nu bea decât lapte și mănâncă pâne goală. Une ori alternează hrana lui cu cartofi copti. Nici odată nu mănâncă carne sarată, nici vre-un aliment cald. Nu bea de loc spirtoase. Fumează înse foarte mult. Petrece cea mai mare parte din zi în odaia sa, se culcă târziu și doarme liniștit. Aspiranții pentru o sută de ani n'au de cât să urmeze exemplul lui.

Valoarea coroanelor princiare. Unele dintre coroanele princiare represintă averi mari. Coroana reginei Wilhelmina a Olandei represintă o avere de trei milioane lei. Această coroană a fost odată furată de niște hoți, cari au despoiat-o de mai multe pietre scumpe. Ex-regina Spaniei Isabela când a fost trimisă în exil, și-a dus cu sine și coroana, pe care mai târziu a vândut-o fiicei unui milionar din America pentru 600.000 lei. Coroana reginei Victoria a Angliei este împodobită cu 2500 diamante, 233 mărgăritare și multe alte pietre scumpe. Capitalul investit în această coroană, dacă ar fi deus la o bancă numai cu 4½%, ar aduce 360.000 lei pe an. Coroana regelui Portugaliei este una din cele mai scumpe, represintănd o valoare de 32 milioane lei. Coroana Țarului Rusiei devine prețioasă pentru diamantele mari cu cari e împodobită. Coroana Sultanului turcesc prețueșce 60 milioane lei. Coroana Ungară e împodobită cu 53 zafiri, 50 rubini, 1 smaragd și 33 mărgăritare. Ea are o greutate de patru-spre-dece funți.